

4. Expozícia fúgy (vznik, základná štruktúra, zvláštnosti)

Základná štruktúra expozície

- Expozícia začína nástupom témy DUX (vodca) v hlavnej tónine
- Zaznie obvykle v jednom hlase bez sprievodu
- Sólový nástup duxu výrazne upozorňuje poslucháča na hlavné znaky témy a takmer vždy určuje aj jeho dĺžku, jasne oddelené nástupom druhého hlasu
- Po odznení duxu nastupuje nový hlas, ktorý imituje tému v D tónine → COMES (sprievodca/nasledovník)

Typy comesu

- **reálny comes (transpozícia)** – ak sú väčšinou v téme 2. postupy → vokálna
- **tonálny comes (translácia)** – ak téma obsahuje 5. a 4. skoky → inštrumentálna

Pravidlá expozície

- V expozícii musí téma zaznieť v každom hlase
- Nástupy by sa mali pravidelne striedať v hlavnej a D tónine → fúga s pravidelnou expozíciou
- Ak sa nástupy nestriedajú → ide o nepravidelnú expozíciu
- Okrem povinných nástupov tém sa môžu objaviť tzv. nadpočetné nástupy
- Ak nastúpi téma v každom hlase 2x → ide o fúgu s dvojnásobnou expozíciou

Sprievodný kontrapunkt

- Okrem prvého nástupu témy sú všetky ostatné sprevádzané sprievodným kontrapunktom
- Sprievodný kontrapunkt môže byť tematický (odvodený z fúgovej témy) alebo tematicky samostatný
- Ak sa objavuje rovnaký sprievodný kontrapunkt pri každom nástupe témy → tzv. stály sprievodný kontrapunkt

Spojovacie hudby

- Do expozície patria ešte tzv. spojovacie hudby s modulačnou funkciou
- Nachádzajú sa medzi nástupmi témy v jednotlivých hlasoch ako krátke spojky (1–2 takty) alebo ako dlhší sp. na konci expozície
- Hudba smeruje do D, paralelnej alebo inej blízkej tóniny
- Spojovacie úseky môžu byť tematické/samostatné